

Stručný posudek školitele na disertační práci Mgr. Tomáš Fecák: Mezinárodní dohody o ochraně investic a právo Evropské unie

Doktorská disertační práce vysoce nadstandardního rozsahu (391 s. vlastního textu + přílohy) i úrovně zpracování se zabývá tématem, které patří mezi relativně nová a v české a slovenské literatuře poměrně málo zpracovaná témata. Vzhledem k současnému schvalování dojednané smlouvy CETA (EU s Kanadou) a FTA se Singapurem, jakož připravovanou dohodou o transatlantickém obchodním a investičním partnerství (TTIP) jde o vysoce aktuální práci.

Rozsah práce je sice v českých poměrech neobvyklý, ale do značné míry odpovídá šíři a složitosti zpracovávaného tématu. Doktorand se totiž rozhodl zpracovat téma komplexně, to znamená při zahrnutí problematiky dohod uzavíraných (nově) EU, dohod mezi členskými státy EU a třetími zeměmi a tzv. intra-unijních dohod o ochraně investic.

Právě toto rozkročení zdůvodňuje i zvolenou strukturu práce. Po stručném úvodu (kap. I.), kde autor nastínil cíle, strukturu a implicitně též metody práce (jde o poctivý popis a právní analýzu platného právního stavu, umožňující však činit zobecnění a závěry ohledně budoucího vývoje), následuje v kap. II úvod do problematiky ochrany investic v mezinárodních dohodách a v právu EU. Jádrem práce jsou následující tři kapitoly. První z nich (III.) mapuje formální (především vznik pravomoci EU) a obsahové otázky investičních dohod uzavíraných Unií. Další se zabývá statusem a kompatibilitou uzavřených dohod (BIT) mezi členskými státy a třetími zeměmi, vzhledem k právu EU. Poslední (V.) pak podává zasvěcený vhled do nedořešené problematiky intra-unijních dohod o ochraně investic. Práce je pak zakončena relativně stručným, ale velmi zdařilým závěrem.

Doktorand se v práci zabýval náročným tématem, vzhledem k jejímu tématu musel pracovat, vedle primárních dokumentů smluvních a dalších (judikatura SDEU a arbitrážní nálezy), především se zahraniční literaturou. Neopomněl ale ani relevantní českou literaturu. Práce je napsána odborným jazykem a s náležitou pečlivostí. Závěry jsou většinou řádně argumentované a přesvědčivé.

Některé části práce by podle mého názoru nemusely být v práci tak rozsáhlé, zejm. v kap. II. Popis obecných znaků dohod o ochraně investic, mechanismu řešení sporů, ale zvláště pak základních principů práva EU, týkající kapitálu, daní, apod., je sice zajímavé, ale pro téma práce není nezbytně nutné. Zajímavé a relevantní je pak až porovnání úprav a identifikace možných rozporů mezi BIT členských států a právem EU. Otázkou však je, zda, resp. kdy jde skutečný rozpor, a kdy se každá z právních úprav zabývá odlišným předmětem.

Zajímavá je otázka doložky nejvyšších výhod, ale práce dospívá ke korektnímu závěru ohledně MFNC a REIO. Ještě zajímavější je aspekt jurisdikčních konfliktů (SDEU a arbitráž).

Pokud jde o jádro práce, za velmi cennou považuji analýzu případu *Electrabel v. Maďarsko* (2012), jakož i případu *Eureko v. Slovensko* (2010). Mimo jiné autor správně uvádí rozdíl mezi problémy plynoucími z BIT mezi členskými státy a z Dohody k Energetické chartě. Souhlasím také s kritickým zhodnocení nařízení o rozdělení finanční odpovědnosti mezi EU a členské státy. Souhlasím i s kritikou nekonsistentního přístupu EU k vyjednávání dohod o ochraně investic. Naopak mám určité výhrady k závěru, že CETA nelze považovat za vzorový text. I když formálně Komise myšlenku modelu BIT zavrhla, de facto bývá aspoň v části nauky za takový vzor považována. Možná i proto, že je dosud málo veřejně dostupných informací o dalších dohodách.

Práce Mgr. Tomáše Fecáka podle mého názoru přináší nové poznatky a nadstandardním způsobem splňuje požadavky na disertační práce, proto ji plně doporučuji k obhajobě.

V Praze dne 16.9.2015

Prof. JUDr. Pavel Šturma, DrSc.